

GALATI

IERI SI AZI

BISERICA SF. GHEORGHE

Coca Coralia Drăgan

În acest număr al revistei voi aminti despre un lăcaș de cult care a existat pe malul gălățean al Dunării dar care, din păcate, azi nu mai este decât o amintire pentru cei care au avut privilegiul de a-l „apuca”, și un subiect total necunoscut pentru generațiile mai tinere. Acesta a și fost motivul pentru care am vrut să scot la lumina cunoașterii Biserica „Sfântul Gheorghe”, pentru a fi reamintită, sau pentru a fi cunoscută.

E foarte trist când capodopere ale istoriei sunt șterse de pe fața pământului, așa cum s-a întâmplat și cu această biserică veche de aproximativ 300 de ani la momentul demolării.

Doar gândindu-ne că Biserica „Sf. Gheorghe” a fost ridicată pe la anul 1664, pe timpul lui Istrati Dabija Voievod, pe locul unde se afla deja o biserică mult mai veche, din lemn și vălătuci de lut, ctitorită de Ștefan cel Mare pe la 1498, așa cum indică surse istorice, ne putem imagina valoarea sa istorică.

Dar s-o luăm cu începutul și să mă „infiltrez” și eu puțin în vremurile istoriei nu prea îndepărtate, pe când biserica se afla încă în picioare.

Locuind cu părinții și cu familia în Vadul Saclelor, una dintre pricipalele căi de acces ale Gala-

țiului către port, și fiind în apropierea Bisericii „Sf. Gheorghe”, automat făceam parte din parohia acesteia, fratele meu fiind botezat între zidurile acestei biserici.

La noi în casă se discuta cu mare durere și în șoaptă despre dispariția Bisericii „Sf. Gheorghe”, iar eu, la numai 6-7 ani, nu îmi explicam de ce, dar ciuleam urechile și simțeam un soi de durere și regret.

Pe atunci am fost fericită că, într-una dintre vizitele de lucru ale lui Gh. Gheorghiu Dej, conducătorul de atunci al țării, am fost luată în brațe de acesta, că apărusem în jurnalele filmelor care rulau pe ecrane și toată lumea mă lăuda pentru asta, dar naivitatea copilului de atunci mă ținea departe de cumplitele tragedii și orori ce stăpâneau țara și societatea.

Una dintre aceste orori a fost și demolarea, în anul 1962, a Bisericii „Sf. Gheorghe”, situată pe malul Dunării, cam în spatele actualului hotel Vega, din ordinul conducerii de atunci, care considera că astfel de clădiri „propagau ideologii greșite”, ideologii care erau la polul opus față de ideologiile comuniste de la acea vreme.

De fapt, este impropriu spus că biserica a fost demolată, ea a fost trasă în apele Dunării și, odată cu ea, au fost pierdute vestigiile arheologice de o valoare inestimabilă.

Mai târziu, cam pe timpul liceului meu, când, la un moment dat, a fost reluată în familie discuția despre distrugerea Bisericii „Sf. Gheorghe”, am aflat că aceasta s-a produs în timpul unei nopți din toamna lui 1962, și că ar fi fost trasă cu remorcherile în Dunăre, după ce ar fi fost legată cu odgoane rezistente. Părinții mei povesteau că sub temelia bisericii ar fi fost infiltrate tone de apă pentru ca pereții clădirii să se crape și să cedeze.

Pe locul fostei biserici a fost construit, foarte repede, un bloc sub temelia căruia, dacă s-ar căuta, probabil că s-ar găsi osemintele unor mari oameni ai istoriei europene și comori ale artei medievale.

„Ca și în cazul altor biserici gălățene, la construirea acestui lăcaș s-au folosit materiale aduse din Castrul roman de la Barboși, arhitectura fiind în formă de navă, cu o turlă pe naos și una cu rol de clopotniță pe pronaos. Biserica avea o lungime de 18 metri, o lățime de 7 metri și circa 16 metri înălțime”, după cum precizează Mihaela Denisia Liușnea în lucrarea sa „Mănăstiri din Galați în izvoare athonite”.

În acest lăcaș, în anul 1710, a fost înmormântat hatmanul cazacilor zaporojeni Ivan Stepanovici Mazepa, comandantul de oști care a îngrozit Europa prin dârzenia sa în luptă și care, în vremurile noastre, a devenit eroul Ucrainei antirusești. Mormântul se afla chiar în mijlocul bisericii, avea o boltă construită din cărămizi, iar piatra funerară purta o inscripție cu însemnele Ucrainei și ale lui Mazepa, între altele vulturul cu un singur cap.

Nu știu exact, dar cred că de la acest hatman cazac se trage și denumirea cartierelor Mazepa I și Mazepa II din urbea noastră. De altfel, din anul 2009, un bust al său se află în parcul Libertății, de pe strada Basarabiei, la intersecția cu străzile Anul Revoluției 1848 și Libertății, în apropierea Cimitirului Eternitatea.

La un an după înhumarea hatmanului, spun surse istorice, tătarii au jefuit biserica, drept pedeapsă după victoria de la Stănilești asupra armatelor țariste și moldovenești, iar osemintele hatmanului au fost aruncate în Dunăre, parcă întru anticiparea faptelor comuniștilor cu însăși biserica. Însă osemintele, spun aceleași surse istorice, ar fi fost recuperate și reînhumate în cripta special zidită, loc unde aveau să rămână până în 1962.

Biserica „Sf. Gheorghe” se afla într-un fel de simetrie cu Biserica „Precista”, aflată tot pe malul Dunării, din fericire scăpând de distrugerea comunistă, vehiculându-se zvonuri că aceste două biserici ar fi comunicat printr-un tunel.

Din lucrarea Mihaelei Denisia Liușnea aflăm că, mai mult decât alte biserici din Galați, datorită poziției sale care o expunea năvălitorilor, Biserica „Sf. Gheorghe” a fost de mai multe ori distrusă și arsă de către turci, dar refăcută de fiecare dată, la 1828 fiind însă restaurată de Comunitatea Sfântului Mormânt, având în vedere că era închinată acestuia.

Zece ani mai târziu, la 1838, biserica a fost reparată prin modificarea arhitecturală la nivelul bolților, prin reconstruirea unei turle din lemn îmbrăcată în tablă pe pronaos și prin adăugarea unui fronton neoclasic deasupra intrării.

Medicul Emil Popa, citesc de pe internet, unul dintre gălățenii cu mare interes pentru reconstituirea istoriei acestor locuri, scrie, pe blogul său, că biserica intrase într-un oarecare declin încă de la cutremurul din 1940, când a fost grav avariata, iar în 1944 este lovită de o bombă de aviație care-i reteză una dintre turle. „Abia la 10 ani de la capitularea Germaniei încep lucrări modeste de reparații, dar ele sunt târăgănite până în 1959, când va fi închisă definitiv și lăsată în paragină... ” scrie doctorul Popa, urmând anul fatidic 1962 când va fi rasă efectiv de pe suprafața Galațiului.

Las cititorul să tragă concluzii...

Biserica Sf. Gheorghe din Galați, demolată de comuniști

